

Sygn. akt II Ca 1793/23

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 grudnia 2023 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu II Wydział Cywilny Odwoławczy

w następującym składzie:

Przewodnicząca: sędzia Agnieszka Śliwa

protokolant: stażysta Katarzyna Miczuga

po rozpoznaniu 14 grudnia 2023 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa M. M.

przeciwko Wspólnocie Mieszkaniowej ul. (...) w P.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji wniesionej przez powoda

od wyroku Sądu Rejonowego Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu

z 28 czerwca 2023 r.

sygn. akt II C 12/22

1. **zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:**

I. **pozbawia wykonalności tytuł wykonawczy w postaci zaopatrzonego w klauzulę wykonalności prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu z 14 maja 2009 r. wydanego w sprawie I C 1356/08 w części, tj. co do jego punktu 1. i co do powoda M. M.,**

II. **w pozostałym zakresie powództwo oddala,**

III. **z tytułu zwrotu kosztów procesu, zasądza od pozwanej na rzecz powoda 1.325 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 19 grudnia 2023 r. do dnia zapłaty;**

2. **w pozostałym zakresie oddala apelację;**

3. **z tytułu zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego zasądza od pozwanej na rzecz powoda 650 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za czas od dnia uprawomocnienia się niniejszego rozstrzygnięcia o kosztach do dnia zapłaty.**

Agnieszka Śliwa

UZASADNIENIE

Powód M. M. wniósł o pozbawienie w całości wykonalności prawomocnego wyroku wydanego 14 maja 2009 r. przez Sąd Rejonowy Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu sygnatura akt I C 1356/08 w postępowaniu z powództwa

Wspólnoty Mieszkaniowej ul. (...) w P. przeciwko B. M., M. M. i Nicoli M., któremu 15 czerwca 2016 r. nadano klauzulę wykonalności w zakresie punktów 1. i 4. wyroku. Powód wniósł też o zasądzenie od pozwanej zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów postępowania zabezpieczającego, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego, według norm przepisanych.

Pozwana Wspólnota Mieszkaniowa ul. (...) w P. wniosła o oddalenie powództwa i o zasądzenie od powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł.

Wyrokiem z 28 czerwca 2023 r. Sąd Rejonowy Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu w sprawie II C 12/22:

I. oddalił powództwo,

II. zasądził od powoda na rzecz pozwanej 917 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym 900 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł powód, zaskarżając go w całości, wnosząc o jego zmianę poprzez orzeczenie zgodnie z żądaniem pozwu i o zasądzenie od pozwanej zwrotu kosztów postępowania za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego, według norm przepisanych.

Skarżący zarzucił naruszenie norm postępowania cywilnego, tj. art. 791§1 k.p.c. poprzez uznanie, że sporny tytuł wykonawczy upoważnia do prowadzenia egzekucji przeciwko powodowi, pomimo że przepis ten dotyczy skuteczności tytułu wykonawczego przeciwko osobom trzecim, a nie przeciwko dłużnikowi (czy jego domownikom, krewnym i innym osobom reprezentującym jego prawa), tzn. błędna jest wykładnia art. 791§1 k.p.c. prowadząca do uznania, że dotyczy on także dłużnika.

W **odpowiedzi na apelację** pozwana wniosła o jej oddalenie oraz o zasądzenie od powoda kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego, według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się zasadna wobec powoda w przeważającej części.

Na wstępie Sąd Okręgowy zaznacza, że podziela ustalenia faktyczne Sądu I instancji, które zresztą nie były kwestionowane w apelacji, a przy tym co do zasady były bezsporne.

Słusznie skarżący wskazuje, że art. 791§1 k.p.c. nie może być interpretowany w ten sposób, że ma on zastosowanie także do dłużnika wskazanego w treści tytułu wykonawczego zobowiązującego do wydania nieruchomości. Przepis ten stanowi, że tytuł wykonawczy zobowiązujący do wydania nieruchomości, statku lub do opróżnienia pomieszczenia upoważnia do prowadzenia egzekucji także przeciwko każdemu, kto uzyskał władanie nad tym przedmiotem po wszczęciu postępowania, w którym wydano tytuł egzekucyjny. Umożliwia zatem realizację tytułu wykonawczego zobowiązującego m.in. do wydania nieruchomości, w wypadku, gdy władanie tymi rzeczami uzyskała osoba niewymieniona w tytule egzekucyjnym, bez konieczności nadawania klauzuli wykonalności czy też wytaczania nowego powództwa przeciwko tej osobie. Istotne jest tylko władanie rzeczami wymienionymi w tytule wykonawczym przez inną osobę niż wskazaną w tym tytule, bez względu na podstawę objęcia tych rzeczy we władanie (zob. A. Marciniak [red.], Kodeks postępowania cywilnego. Tom IV. Komentarz. Art. 730–1095¹, Warszawa 2020; też: P. Sławicki [w:] P. Sławicki, P. Sławicki, Postępowanie klauzulowe. Art. 776–795 k.p.c. Komentarz, Warszawa 2020; P. Telenga [w:] Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz aktualizowany. Tom II. Art. 730–1217, red. A. Jakubecki, LEX/el. 2019; T. Ereciński, H. Pietrkowski [w:] T. Ereciński, H. Pietrkowski, Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom V. Postępowanie egzekucyjne, wyd. V, Warszawa 2016; A. Stangret-Smoczyńska [w:] Kodeks postępowania cywilnego. Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne. Komentarz, red. J. Gołaczyński, Warszawa 2012).

Na podstawie art. 791§1 k.p.c. osoby niewymienione w tytule wykonawczym, przeciwko którym prowadzona jest egzekucja, uzyskują w postępowaniu egzekucyjnym status dłużnika i to o nich, jako o dłużnikach jest mowa w art. 791§3 i 5 k.p.c., a nie o dłużniku wskazanym w treści tytułu wykonawczego. Dłużnik wymieniony w tytule wykonawczym może natomiast wytoczyć powództwo o pozbawienie tego tytułu wykonalności na zasadach ogólnych, przewidzianych w art. 840 k.p.c. (zob. A. Marciniak, jw.; też: P. Talenga, jw.; D. Zawistowski [w:] Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom IV. Artykuły 730–1088, red. T. Wiśniewski, Warszawa 2021).

Art. 840 § 1 pkt 2) k.p.c. stanowi, że dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może oprzeć powództwo także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, na zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zgłoszenie tego zarzutu w sprawie było z mocy ustawy niedopuszczalne, a także na zarzucie potrącenia.

W sytuacji zatem, w której tytuł wykonawczy opiera się – tak jak w niniejszej sprawie - na prawomocnym orzeczeniu sądu, powództwo to nie zmierza do podważenia prawidłowości prawomocnego rozstrzygnięcia, stanowi natomiast adekwatny środek obrony, jeżeli tytuł wykonawczy uległ dezaktualizacji na skutek zdarzeń o charakterze następczym, nieobjętych prekluzją wynikającą z prawomocności materialnej orzeczenia. Celem wytoczenia powództwa opozycyjnego wskazanego w tym przepisie jest wykazanie, że tytuł wykonawczy nie odpowiada istotnemu i rzeczywistemu stanowi rzeczy (zob. T. Żyżnowski [w:] Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom IV. Artykuły 730–1088, red. T. Wiśniewski, Warszawa 2021).

Nadmienić trzeba, że Sąd Najwyższy w uchwale z 17 maja 1985 r. w sprawie III CZP 22/85 wskazał, że ponowne zawarcie związku małżeńskiego przez osoby rozwiedzione wyrokiem, w którym także nakazano eksmisję jednego z małżonków ze wspólnie zajmowanego mieszkania, stanowi zdarzenie uzasadniające pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w części orzekającej eksmisję (art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c.). Sytuacja ta, choć oczywiście nie tożsama, może jednak co założeń związanych z pozbawieniem wykonalności być uznana za analogiczną do okoliczności niniejszej sprawy.

Podstawą uwzględnionego żądania eksmisji w sprawie I C 1356/08 Sądu Rejonowego Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu był brak po stronie M. M., B. M. i N.M. tytułu prawnego do zajmowania lokalu, po wypowiedzeniu umowy najmu z 31 sierpnia 2005 r.

Bezspornym natomiast było, że po wydaniu w ww. sprawie tytułu egzekucyjnego zaopatrzonego następnie co do punktu 1. nakazującego opuszczenie, opróżnienie i wydanie Wspólnocie Mieszkaniowej ul. (...) w P. lokalu mieszkalnego nr (...) położonego w P. przy ul. (...) oraz co do punktu 4. orzekającego o kosztach procesu, w klauzulę wykonalności, pomiędzy ww. Wspólnotą jako wynajmującym a M. M. i B. M. jako najemcami została zawarta 19 października 2019 r. nowa umowa najmu tego samego lokalu. W wyniku tego zdarzenia sporny tytuł wykonawczy w zakresie punktu 1. co do tych osób uległ dezaktualizacji. Wobec uzyskania nowego tytułu prawnego do zajmowania ww. lokalu, zobowiązanie do jego wykonania wygasło, a tym samym nie powinno być egzekwowane. Sytuacji tej nie zmienia okoliczność, że umowa najmu z 19 października 2019 r. została zawarta na czas oznaczony. Sam fakt jej zawarcia doprowadził do wygaśnięcia zobowiązania wynikającego z punktu 1. tytułu wykonawczego z 2009 r. W jej skutek powstał nowy stan rzeczy, w wyniku którego powód uzyskał skuteczny wobec pozwanej Wspólnoty tytuł do zajmowania lokalu, a badanie czy doszło do jego utraty i związanych z tym skutków (także w zakresie aktualnego uprawnienia do najmu socjalnego lokalu, okoliczności niweczących ewentualne żądanie eksmisji) winno nastąpić w toku ewentualnego postępowania z powództwa windykacyjnego.

Skutek ten nie dotyczy natomiast rozstrzygnięcia o kosztach procesu zwartego w punkcie 4. tytułu wykonawczego.

Mając na uwadze powyższe powództwo podlegało uwzględnieniu co do punktu 1. zaskarżonego wyroku i co do powoda M. M., a w pozostałym zakresie, jako niezasadne podlegało oddaleniu. Tym samym Sąd Okręgowy na podstawie

art. 386§1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że pozbawia wykonalności tytuł wykonawczy w postaci zaopatrzonego w klauzulę wykonalności prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu z 14 maja 2009 r. wydanego w sprawie I C 1356/08 w części, tj. co do jego punktu 1. i co do powoda M. M., a w pozostałym zakresie powództwo oddalił.

Powyższa zmiana skutkowałą modyfikacją rozstrzygnięcia o kosztach postępowania w I instancji. Na podstawie art. 100 k.p.c., kosztami tymi należało obciążyć pozwaną w całości, jako że w przeważającej części przegrała postępowanie. Koszty powoda to: opłata od pozwu (uwzględniająca podlegającą zaliczeniu opłatę od odrębnego wniosku o zabezpieczenie – art. 69 ust. 2 u.k.s.c.) 200 zł, wynagrodzenie pełnomocnika 900 zł (§2 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie), wynagrodzenie pełnomocnika w postępowaniu zabezpieczającym 225 zł (§20 w zw. z §8 ust. 1 pkt 7 ww. Rozporządzenia – zob. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 4 marca 2016 r.

I ACz 198/16 wydane na gruncie Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu) – łącznie 1.325 zł. Orzeczenie o odsetkach oparto na art. 98§1¹ k.p.c.

W pozostałej, ponad uwzględnioną co do powoda i co do punktu 1. tytułu wykonawczego części, apelacja jako niezasadna została na podstawie art. 385 k.p.c. oddalona.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98§1¹ i 100 k.p.c. w zw. z art. 391§1 k.p.c., uznając, że powód wygrał to postępowanie w przeważającej części. W związku z tym zasądzono od pozwanej na rzecz powoda 650 zł, obejmujące opłatę od apelacji 200 zł i wynagrodzenie pełnomocnika 450 zł (§2 pkt 3 w zw. z §10 ust. 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie), z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za czas od dnia uprawomocnienia się tego rozstrzygnięcia o kosztach do dnia zapłaty.

Agnieszka Śliwa